رویکرد

عباس: راه‌حل دو دولتی محقق نشود سراغ گزینه دیگری می‌رویم

رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین بدون تشریح آنچه مد نظر دارد، در هشدار به صهیونیست‌ها به این بسنده کرد که اگر آنها راهکار دو دولتی را نپذیرند، به سراغ گزینه جایگزین خواهد رفت.

برنهارد کامبمان، سفیر آلمان در اردن از اقدامات جدیدی برای از سرگیری مذاکرات فلسطین و رژیم صهیونیستی خبر داده است. محمود عباس نیز که پیش از این در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل به رژیم صهیونیستی هشدار داده بود طی یک سال از اراضی فلسطینیان خارج شود و به مرزهای ۱۹۶۷ بازگردد، روز شنبه در پی دیدار با فعالان استان‌های الخلیل و بیت‌لحم در رام الله گفت: «اینکه اسرائیل راهکار دو دولتی را نمی‌پذیرد، ما را مجبور می‌کند به سراغ گزینه‌های دیگری همچون ایجاد یک کشور دموکراتیک در سرزمین تاریخی فلسطین که در آن به طور کامل حقوق سیاسی و مدنی فلسطینیان محقق شود، برویم، نه یک کشور واحد که بر حمایت از اشغال و تحمیل رژیم آپارتاید استوار است.» عباس همچنین از جامعه بین‌الملل خواست مسئولیت‌های خود را برای تحقق حقوق فلسطین و بازداشتن اسرائیل از ادامه اشغالگری و ارتکاب جنایت علیه مردم فلسطین به عهده بگیرد. وی در این مورد گفت: «زمان اجرای قطعنامه‌های مشروع بین‌المللی و عدم کوتاهی جامعه بین‌الملل در پایان دادن به اشغالگری و ایجاد یک کشور مستقل و مستقل فلسطینی فرا رسیده است.»

به موازات این اظهارات عباس، گروه‌های مقاومت فلسطینی همچنان بر ادامه مبارزه تا آزادی تأکید دارند. خالد مشعل، رئیس حماس در خارج فلسطین گفت، گروه‌های مقاومت فلسطینی برای سرعت بخشید به آزادی و آزادسازی فلسطین، راه «صلاح‌الدین ایوبی» را دنبال می‌کنند و نبرد اخیر گردان‌های القسام، این را ثابت می‌کند. زیاد النخاله، دبیر کل جنبش جهاد اسلامی نیز تأکید کرد: «ما در جنبش جهاد اسلامی از زمان شکل‌گیری آن، ایمان داریم که آزادسازی فلسطین طرح همه امت است، نه یک گروه یا مردم خاص. امت، به نهضت واقعی برای تحقق طرح آزادسازی و رهایی از سلطه غربی نیاز دارد.» وی همچنین تأکید کرد، آنچه گروه‌های مقاومت انجام می‌دهند، ادامه درگیری با دشمن صهیونیستی است و آنها در انتظار آن هستند امت نهضت و وحدت خود را بر اساس اصل اسلام بزرگ و جهاد در راه خدا برای آزادی قدس از لوث دشمنان بازگرداند و فصل جدیدی از فصل‌های رسالت اسلامی را بگشاید.

چالش

حزب‌الله:

سوخت ایران ضعف اسرائیل را آشکار کرد

رئیس شورای اجرایی حزب‌الله با اعلام اینکه در مورد واردات سوخت از ایران، فقط موضوع دستیابی به سوخت مطرح نبود، گفت که به این ترتیب صهیونیست‌ها اقرار کردند که نمی‌توانند کاری کنند.

سیدهاشم صفی‌الدین دیروز در سخنانی به چالش‌های متعددی که لبنان با آنها مواجه است، پرداخت. واردات سوخت از ایران محور صحبت‌های وی بود: «موضوع ورود سوخت به لبنان فقط به خاطر سوخت نبود بلکه به دریاها و اقیانوس‌ها مربوط می‌شد. اسرائیل گفت که نمی‌تواند اقدامی در قبال کشتی‌هایی که جمهوری اسلامی ایران برای حزب‌الله فرستاده بود انجام دهد. دلیل آن این بود که نمی‌خواست حزب‌الله را وارد معادله جنگ دریاها کند و این نشان‌دهنده نقطه ضعف اسرائیل است که بر قدرت ما افزود.» صفی‌الدین ادامه داد: «اسرائیل می‌داند که موشک‌های ما به دورترین نقطه در اراضی اشغالی فلسطین می‌رسد و بنابراین می‌توانیم مانع از ورود هر کشتی به عکا، حیفا، تل‌آویو یا هر مکان دیگری شویم. آیا اسرائیل در صورت تجاوز به کشتی‌های ایرانی، می‌تواند به این شکل ادامه دهد؟»

وی تأکید کرد: «نبردی که با واردات سوخت آغاز شد یک نقطه عطف در مقابله با محاصره ظالمانه امریکایی-غربی علیه لبنان بود. آنها می‌ترسند که قدرت حزب‌الله و متحدانش در لبنان بیشتر شود و این کشور به دست مقاومت بیفتد. آنها می‌ترسند که انتخابات پارلمانی به تأخیر بیفتد زیرا روی آن حساب باز کرده‌اند.» این عضو حزب‌الله در ادامه تصریح کرد، صحنه منطقه‌ای در حال تغییر است و امریکا ضعیف شده است. جهان عرب و اسلام شاهد تحولات جدیدی در غرب آسیا خواهند بود و این واقعیت است. صفی‌الدین گفت: «امریکا تلاش خواهد کرد تا مانع سرمایه‌گذاری ما در این پیروزی‌ها و تغییرات شود اما موفق نخواهد شد.»

اخبار کوتاه

شبه‌کودتای عربستان علیه امارات در عدن

درگیری مسلحانه شدیدی دیروز میان گروه‌های وابسته به شورای انتقالی جنوب یمن در منطقه کریتر عدن اتفاق افتاد. این درگیری‌ها میان نیروهای شورای انتقالی جنوب (مورد حمایت امارات) و نیروهای وابسته به فردی به نام «امام النوبی» اتفاق افتاد که گفته می‌شود مورد حمایت عربستان است. به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، در این درگیری‌ها دست‌کم پنج کشته و پنج نفر هم زخمی شدند. گفته می‌شود جلال الربیعی، فرمانده نیروهای کمربند امنیتی عدن، از نیروهای تحت حمایت امارات، هم در میان زخمی‌شدگان است. پیش از این خبرگزاری رویترز به نقل از دو منبع امنیتی تأکید کرده بود، چهار عضو شورای انتقالی جنوب کشته شدند. البوابه الاخباریه الیمنیه، با اشاره به نقش عربستان سعودی در حمایت از مزدوران «النوبی» نوشته که این درگیری‌ها نشان‌دهنده کودتای عربستان برای سرنگونی شورای انتقالی جنوب امارات است.

امیرعبداللهیان چهارشنبه به بیروت می‌رود

«حسین امیرعبداللهیان»، وزیر امور خارجه ایران، روز چهارشنبه به بیروت سفر می‌کند. پیش از این اخباری درباره سفر امیرعبداللهیان به بیروت در بازگشت از نیویورک در هفته گذشته منتشر شده بود که تکذیب شد ولی خبر جدید سفر وزیر خارجه ایران را نشریه رسمی «الصباح» عراق به نقل از منابع آگاه منتشر کرد. این نشریه در خبری با عنوان «نشانه‌های گشایش روابط خارجی با لبنان» ضمن اعلام این خبر تأکید کرد که سفر امیرعبداللهیان بعد از ارسال چند نفتکش ایرانی به لبنان از اهمیت خاصی برخوردار است.

واسطه‌گری کانادا برای فروش تجهیزات جاسوسی اسرائیلی به امارات

شرکت کانادایی AWZ Ventures که نخست‌وزیر اسبق این کشور سرپرست هیئت مشورتی آن و مملو از جاسوس‌های سابق است، به بازاریابی تکنولوژی جاسوسی رژیم صهیونیستی نزد حکومت‌های دیکتاتوری عربی پرداخته است. به گزارش ایسنا، به نقل از پایگاه موندوویس، این واسطه‌گری را رسانه‌های کانادایی به تازگی افشا و به گزارش یک مورد مناقشه‌برانگیز مربوط به شراکت میان کانادا-امارات متحده عربی-اسرائیل پرداختند. مشخص شده در شرکت AWZ Ventures و هیئت مشورتی آن عوامل سابق سازمان‌های جاسوسی نظیر موساد، سیا و ام.آی.۵ حضور دارند و در عین حال این شرکت به گشایش یک شرکت فرعی در امارات متحده عربی پرداخته است. پای استیون هارپر، نخست‌وزیر اسبق کانادا نیز به عنوان رئیس کمیته مشورتی شرکت کانادایی AWZ Ventures به بطن این مناقشه باز شده است.

امیرعبداللهیان: امریکا ۱۰ میلیارد آزاد کند تا معلوم شود جدی است

گزارش یک

وزیر خارجه سرانجام مشخص کرد که پرونده مذاکرات هسته‌ای در دست وزارت خارجه خواهد ماند و او به عنوان مسئول و «مرد مذاکره» تیم مذاکره‌کننده را هدایت خواهد کرد. حسین امیرعبداللهیان که مواضع او با صراحت و «عمل‌گرایی» که خودش از آن سخن می‌گوید عجین شده، از طرف امریکایی خواست برای نشان دادن «نیت و اراده واقعی» خود در مذاکره کردن، ۱۰ میلیارد دلار از دارایی‌های ایران را آزاد کند تا مشخص شود که هدف از مذاکره، نوشیدن قهوه نیست.

حسین امیر عبداللهیان شنبه شب در گفت‌وگو با برنامه نگاه یک شبکه یک سیما، بخش‌های مهمی از برنامه مذاکراتی دولت جدید را شفاف کرد؛ اینکه پرونده هسته‌ای «در چارچوب نهادهای بالادستی نظام» مثل قبل در دست وزارت خارجه باقی خواهد ماند؛ اینکه برخلاف گزارش‌های غیر رسمی هفته‌های اخیر، تیم مذاکره کننده، مذاکرات را در همان فرمتی که اول تیرماه در وین متوقف شد، شروع خواهد کرد و از همه مهم‌تر اینکه تیم مذاکره‌کننده جدید، «مرد مذاکره» و در عین حال «عمل» است. وزیر خارجه در پاسخ به این سؤال که چرا ایران در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک با ۴+۱ مذاکره نکرد، گفته که «ما با ملاقات و جلسه جمعی موافقت نکردیم، چون در حال مطالعه پرونده و تنظیم سیاست‌ها و جمع‌بندی» بودیم. وزیر خارجه جدید ایران گفته که ابتدا بایستی مشخص می‌شد ترکیب تیم جدید چگونه باشد. او حالا از مشخص شدن اینکه مسئول پرونده هسته‌ای چه نهادی خواهد بود، صحبت کرده و گفته که ما در وزارت خارجه وظیفه داریم مذاکره و برجام را دنبال کنیم و در این باره هم تقسیم کار شده است: «تیم‌هایی الان چیدیم و برای هر بخش تیم خاص خودمان را داریم.» او در عین حال، با طعنه‌ای ضمنی به تیم هسته‌ای قبلی گفت: «قرار نیست وزارت خارجه را معطل برجام کنیم. برجام قد و قواره خودش را دارد و متناسب با آن وزارت خارجه اقدام می‌کند ولی بخش‌های دیگر وزارت خارجه هر کدام برای توسعه اقتصادی و پیشرفت کشور وظایف دیگری دارند که باید انجام دهند.»

همه چیز نیازمند مذاکره نیست

امیرعبداللهیان یک بار دیگر گفت که مذاکرات به زودی انجام می‌شود و «به فرمت وین» هم ادامه خواهد یافت، به این معنی که برخلاف گزارش‌های غیر رسمی هفته‌های اخیر، ایران قصد ندارد مذاکرات را از نقطه صفر شروع کند. وزیر خارجه ایران با همه اینها، این را هم روشن کرد که ایران به دنبال نتیجه ملموس از مذاکرات است: «در نیویورک به گوترش، دبیر کل سازمان ملل و جوزف بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفتم از زمانی که برجام توافق شد تا امروز در نیویورک، دائم مصاحبه می‌کنید یک بار می‌گویید اینستکس و... و هیچ کار مؤثری انجام ندادید. «به‌زودی» از نظر شما یعنی پنج سال و نیم ولی از نظر ایران «به‌زودی» منطق دارد و شما در این فاصله سیاست‌های‌تان را هماهنگ کنید.» امیرعبداللهیان گفته که «ما برای این پای میز مذاکره نمی‌آییم که با شما قهوه بنوشیم و هر کس به پایتخت‌های خود برگردد و متن‌هایی را تفاهم کنیم.» وی افزود: «شما باید نیت و اراده واقعی خود را نشان دهید. همه چیز نیاز به مذاکره ندارد.» او تلویحاً گفته که بخشی از نشان دادن اراده واقعی برای مذاکره، آزادسازی بخشی از دارایی‌های بلوکه شده ایران در خارج، قبل از شروع مذاکرات، یا چیزی شبیه به آن است: «من در آنجا (نیویورک) بودم و امریکایی‌ها تلاش کردند خیلی از کانال‌ها را باز کنند و به شکلی تماسی با من بگیرند و پیام‌هایی را منتقل کنند. به یکی از کسانی که حامل پیام بود گفتم آیا امریکایی‌ها نیت واقعی دارند؟ گفت تصور می‌کنم نیت واقعی دارند، گفتم اگر نیت واقعی دارند بخشی از اموال ما مثلاً ۱۰ میلیارد دلار از دارایی‌های مربوط به خود ما را در بانک‌های خارج از کشور آزاد کنند یا به کشور برگردانند. یک حرکتی کنند که ما بتوانیم بگوییم بایدن با ترامپ یک تفاوتی دارد.» امیرعبداللهیان ادامه داد: «به همه اروپایی‌ها و دبیر کل سازمان ملل و... به همه گفتم این نمی‌شود که بایدن صحبت از این کند که روش ترامپ را قبول نداریم، ولی همان‌گونه عمل کند.»

این دفعه همه چیز کاغذی نیست

به گفته وزیر خارجه جدید ایران، «نیت» ایران برای مذاکره جدی است: «ما مرد مذاکره و مرد عمل هستیم ولی بدانید دولت جدید ایران عملگراست و ملت ما از مذاکره‌ای که فنجان قهوه در بیاید، سودی نمی‌برد. ملت ما از مذاکره‌ای سود خواهد برد که تمام منافع برجام ترجمه و عملی شود. نشانه جدی باید پیدا شود.» وی گفت: «اگر مذاکره به نتیجه مطلوب رسید کاتالیزور برای طرح توسعه اقتصادی می‌شود، ولی اگر به دست‌اندازها و شیطنت‌های هشت سال گذشته برخورد کرد و طرف‌های مقابل نخواستند نیت و اراده واقعی خود را آنگونه که ادعا می‌کنند به منصه ظهور برسانند، کشور معطل میز مذاکره نخواهد بود.» وی افزود: «بارها گفته‌ام ما در دولت سیزدهم یک خط‌کش داریم که با این خط‌کش زبان و حرف‌های شما را اندازه نمی‌گیریم، رفتار شما را اندازه می‌گیریم. خروجی ملموس از رفتار شما را که در راستای حقوق و منافع ملت ایران باشد اندازه می‌گیریم و بر مبنای آن قضاوت می‌کنیم. برای خط‌کش ما آورده شما چیست که ما به ملت خود توضیح دهیم. ما الان می‌توانیم به ملت خودمان توضیح دهیم. وزیر بهداشت، هلال احمر و بخش‌های مختلف ما می‌توانند بیایند توضیح دهند که آورده ما در ۳۷ روز گذشته‌ای که دولت جدید شروع به کار کرده چند ده میلیون دوز واکسن برای مهار کرونا است. آورده طرف مقابل برای ما در میز مذاکره چه خواهد بود؟ با خط‌کشی که می‌خواهیم اندازه بگیریم چه چیزی دادید که اندازه بگیریم غیر از حرف و طلبکاری کردن در این رابطه.»

امیرعبداللهیان می‌گوید از طرف مقابل هم خواستیم که تویی که می‌گویی اراده دارم و شمای امریکایی که اینقدر اشتیاق به بازگشت به برجام دارید این دفعه قرار نیست همه چیز روی کاغذ اتفاق بیفتد و روی زمین هیچ اتفاقی رخ ندهد. ما در قبال ملت مسئول هستیم. باید قبل از میز مذاکره اقداماتی را انجام دهید و سیگنال مثبتی بدهید. روی کاغذ را قبول داریم ولی ترجمان آن را مردم باید روی زمین ببینند. وزیر خارجه خاطرنشان کرد: در رسانه حرف‌هایی را می‌زنند و جواب آن را گرفته‌اند. آنها می‌خواهند ۱۰ قدم جلوتر بروند که اگر یک قدم درست برنداشتند آن یک قدم را توجیه کنند.

پرونده

تلگراف:

لندن هم در ترور سردار سلیمانی ایفای نقش کرد

روزنامه انگلیسی گاردین با استناد به برخی تحقیقات نوشت که احتمالاً منتویث‌هیل پایگاه اطلاعاتی نیروی هوایی سلطنتی انگلیس (RAF) در عملیات پهپادی ترور شهید سردار قاسم سلیمانی نقش داشته است.

در گزارشی که گاردین درباره ترور شهید سلیمانی منتشر کرده، بارنبی پیس، یک روزنامه‌نگار تحقیقاتی می‌گوید که نیروهای امریکا و انگلیس در منتویث هیل، عملیاتی فراتر از دیده‌بانی و پاسخگویی علنی صورت می‌دهند. از این رو، فعالان سیاسی در پی انتشار گزارشی که سؤالاتی را درباره دست‌داشتن انگلیس در حملات امریکا برانگیخته است، از وزرای این کشور خواسته‌اند توضیح بدهند که آیا پایگاه اطلاعاتی مرموز منتویث هیل در یورکشایر در عملیات‌های ترور اخیر نقش داشته است یا نه. در بخشی از این گزارش آمده است: «تحقیق انجام شده نشان می‌دهد که احتمال دارد، ژانویه گذشته ژنرال قاسم سلیمانی با استفاده از اطلاعاتی که از این پایگاه انگلیسی به دست آمده بود، ترور شده باشد.» گاردین نوشت: «این تحقیق همچنین این سؤال را مطرح می‌کند که آیا کارکنان انگلیسی در این پایگاه در کمک به حملات پهپادی مرگبار امریکا دست دارند یا نه؛ به ویژه در یمن، پاکستان، سومالی و تمام مناطق درگیری که انگلیس به‌طور رسمی در آنها درگیر یک جنگ نیست.» این محل در اصل یک پایگاه دورافتاده آژانس اطلاعاتی ملی امریکا (NSA) است. اساس اسناد درز یافته حاکی از این است که پایگاه منتویث‌هیل بخشی از یک شبکه استراق سمع جاسوسی است که قادر به جمع‌آوری روزانه داده‌ها از میلیون‌ها ایمیل و تماس تلفنی است. بر اساس اطلاعاتی که درز پیدا کرده اینطور برداشت می‌شود که احتمال دارد منتویث‌هیل در ترور ژنرال سلیمانی نقش داشته باشد. اما وزیران انگلیسی طبق این سیاست که درباره جزئیات عملیات‌هایی که در پایگاه منتویث‌هیل انجام می‌شوند نظری نمی‌دهند، از ارائه توضیحات در این‌باره که آیا پایگاه یورکشایر در این حمله پهپادی نقش داشته است یا نه، خودداری کرده‌اند. در بخش پایانی این گزارش آمده است: «یک سخنگوی وزارت دفاع انگلیس در این‌باره گفته است که پایگاه منتویث‌هیل بخشی از شبکه ارتباطات دفاعی امریکاست و فعالیت‌های ارتباطی متعددی را پشتیبانی می‌کند. به دلایل امنیتی و سیاستی که در این زمینه وجود دارد، نه وزارت دفاع انگلیس و نه وزارت دفاع امریکا به‌طور علنی درباره جزئیات عملیات‌های نظامی یا ارتباطات محرمانه حرفی نمی‌زنند.»

گزارش ۲

عصائب اهل حق:

انتخابات عراق دستور کار اخراج امریکا را تغییر نمی‌دهد

سازمان ملل با اعزام صدها ناظر به عراق، از اهمیت شفافیت انتخابات سخن می‌گوید. رئیس جمهور عراق هم شرکت در انتخابات را فرصتی برای شکل‌دهی به نقشه کشور دانسته است. با این حال گروه مقاومت عصائب اهل حق تأکید دارد که در هر صورت، موضع مقاومت خروج امریکایی‌ها از عراق خواهد بود.

عراق خود را برای برگزاری انتخابات در هجدهم مهرماه آماده می‌کند. جنین پلاسخارت، نماینده ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور عراق تأکید کرد که این انتخابات باید شفاف برگزار شود، از این رو ۸۰۰ ناظر سازمان ملل بر انتخابات این کشور نظارت خواهند داشت. برهم صالح در گفت‌وگو با شبکه العربیه، از برگزاری انتخابات به عنوان روندی برای انتقال مسالمت‌آمیز قدرت و حل مشکلات کشورش یاد کرد و گفت: «ما باید آماده جلوگیری از دستکاری انتخابات توسط کسانی که در کمین تجربه انتخاباتی کشور و منحرف کردن آن از مسیر واقعی هستند، باشیم.» صالح به وجود نقایصی در ساختار حاکمیت عراق اشاره کرد و با تأکید بر اهمیت شرکت در انتخابات افزود: «این انتخابات، فرصتی برای مشارکت آنها در ترسیم نقشه راه آینده کشور است. بخشنامه رفتار انتخاباتی که از سوی ریاست جمهوری تدوین شد بر احترام به نتایج انتخابات تأکید دارد.» رئیس جمهور عراق تأکید کرد که دولت باید پس از انتخابات در سریع‌ترین زمان ممکن تشکیل شود، چراکه اوضاع کشور قادر به تحمل تأخیر در تشکیل دولت نیست. برهم صالح در ادامه به روابط بغداد-واشنگتن و بغداد-تهران پرداخت: «روابط با امریکا مهم است و ما دارای منافع مشترکی هستیم. به همین دلیل، نباید روابط دو کشور، به جنبه نظامی محدود شود. ما در گفت‌وگوهای استراتژیک میان بغداد و واشنگتن در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی مذاکره می‌کنیم.» صالح ادامه داد: «روابط با ایران نیز از نظر فرهنگی و اجتماعی مهم است و ما تاریخ، مرزهای جغرافیایی و منافع مشترک فراوانی داریم.»

موضع ما ثابت است

قیس خزعلی، دبیر کل عصائب اهل حق عراق در مورد تأثیر انتخابات بر چشم‌انداز کشورش گفت: «انتخابات، نقشه سیاسی کشور را تغییر نخواهد داد و موضع سیاسی ما ثابت است و به خط مقاومت و مخالفت با ادامه حضور اشغالگران امریکایی در کشور متعهد هستیم.» وی گفت: «نیازی به رأی‌گیری برای اخراج نیروهای خارجی نیست و ممکن است این اقدام اشتباه باشد، چرا که موضوع غیرقابل قبول بودن حضور نیروهای خارجی یا پایگاه‌های آنها موضوع قانون اساسی است و نیازی به تصویب قانونی برای آن نیست.» وی خاطرنشان کرد: «خروج نیروهای خارجی از کشور، شرط اول ائتلاف الفتح برای تشکیل دولت است. ائتلاف الفتح عراق بر عدم ادغام یا انحلال حشدالشعبی تأکید دارد؛ مسئله‌ای که مغایر با خواسته برخی کشورهای مهم است. موضع ما در قبال عادی‌سازی روابط با صهیونیست‌ها نیز ثابت است.» وی افزود: «تعهد کمیساریای عالی انتخابات بر انتشار نتایج اولیه انتخابات در عرض ۷۲ ساعت، باعث ایجاد اطمینان از نگرانی نسبت به تقلب می‌شود. ما روابط خوبی با امارات، امریکا و انگلیس نداریم تا از طریق تقلب به ما کرسی بدهند.»

نگاه

فخرالدین عباس‌پور

تلاطم شمال ارس را با پایگاه نظامی ایران آرام کنید

ادامه از صفحه اول

گام بعدی، توسعه روابط با رژیم صهیونیستی بود. تأسیس دفتر تجاری در تل‌آویو به منزله مقدمه‌ای بر تأسیس سفارت تلقی می‌شد. اجازه تأسیس روستاهای هوشمند در مناطق مرزی با ایران به صهیونیست‌ها، پوششی برای راه‌اندازی ایستگاه‌های جاسوسی و راداری به بهانه هوشمندی‌سازی در مناطق بود که اصولاً جمعیتی در آن ساکن نیست!

در نهایت زمزمه‌های اخیر در خصوص امضای قرارداد نظامی به ارزش ۲ میلیارد دلار که شامل خرید مقادیر زیادی پهپاد و سلاح‌های دیگر به همراه حضور تکنسین‌های ارتش صهیونیستی بود به گوش رسید. در خصوص این قرارداد، باید پرسید، باکو در برابر کدام کشور در حال مسلح شدن است؟ در حالی که به گفته علی‌اف مناقشه قره‌باغ کوهستانی پایان یافته، چرا حکومت باکو در حال خرید این میزان از سلاح و انتقال صدها نظامی اسرائیلی به کشور خود است؟ از سوی دیگر اگر این سلاح‌ها برای مقابله با ارمنستان است (کذا) چرا به جای تقویت نیروی زمینی، نیروی دریایی در حال تقویت است؟ چرا برخلاف کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر، پای غیر همسایه‌ها از جمله پاکستان، ترکیه و رژیم صهیونیستی به این حوزه باز می‌شود؟ این مسابقه تسلیحاتی یادآور خریدهای نظامی صدام حسین در دهه ۵۰ خورشیدی است و تجربه نشان داد که نگرانی‌های ایران در این خصوص به هیچ روی بی‌راه نبود.

از اوایل تابستان سال جاری، اخبار و اطلاعات پراکنده‌ای در خصوص احتمالاً از سر گرفته شدن جنگ در منطقه این بار با هدف اشغال سیونیک منتشر شد. این اخبار، با قطع مسیر ترانزیتی ایران در محور گوریس-قاپان و دستگیری تحقیرآمیز راننده‌های ایرانی تکمیل شد. نیروهای نظامی و امنیتی ایران علاوه بر اینکه قصد نداشتند در جنگ احتمالی مانند سال گذشته غافلگیر شوند، اطلاعات دقیقی نیز در خصوص نقشه آنکارا-باکو برای حمله به سیونیک از شرق و غرب در اختیار داشتند. از سوی دیگر به دلیل ضعف ارمنستان احتمالاً چنین اشغالی قوت می‌گرفت زیرا زوال موازنه قوی، در مناطق شکننده می‌تواند سرمنشأ هر نوع بحران دیگر و تصمیمات اشتباه باشد. در ادامه، اظهارات گستاخانه الهام علی‌اف با خبرگزاری آناتولی، نقطه‌ای بود که جایی برای صبر باقی نمی‌گذاشت. جمهوری اسلامی هرچند اهل مدارا با همسایگان است اما در زمان اتخاذ یک تصمیم استراتژیک قاطع و استوار است. لیست اقدامات ضدایرانی باکو در ۳۰ سال گذشته بلندبالا است و جمهوری اسلامی ایران مانند هر دولت دیگری اجازه اتخاذ تصمیم و تدابیر متناسب با این رویه را دارد. این دولت، نه تنها در سال‌های گذشته مرز خود را با صهیونیست‌ها و تجزیه‌طلبان برداشته است بلکه تبدیل به یک پایگاه برای ترکیب و هم‌افزایی این نیروها نیز شده است. هیچ دولت معتبری در جهان نیست که چنین سیاست‌های خصمانه‌ای را با آغوش باز پذیرا باشد.

تاکنون تهران بارها به زبان دیپلماسی از باکو خواسته که در مرزهای رسمی خود باقی بماند. در مقابل الهام علی‌اف نه تنها سیونیک (زنگزور) بلکه ایروان را نیز بخشی از به اصطلاح «اراضی تاریخی» کشور خود اعلام کرده است. در ترمینولوژی سیاسی باکو، عبارت «اراضی تاریخی» معنایی مشخصی دارد و شامل بخشی‌هایی از ایران و ارمنستان نیز می‌شود. این بدان معنا است که علی‌اف و گفتمان فعلی، اگر در قدرت باشد، هر زمان که فرصتی دست دهد رفتاری مشابه صدام حسین در پیش خواهد گرفت. آنها ظاهراً این فرصت را فعلاً در برابر ارمنستان به دست آورده‌اند ولی ایران می‌داند که اگر سکوت کند، فردا سودای دیگری صورت خواهد بست. کما اینکه اصولاً اشاره‌ای به این «مالیخولیا» در سخنرانی هفته گذشته علی‌اف مشهود بود و موجب اعتراض گسترده آذری‌های ایران شد.

آنچه نیروهای نظامی و امنیتی ایران تاکنون اعلام کرده‌اند، موضعی کاملاً شفاف و منطبق بر حقوق بین‌الملل است که «وضع موجود» مرزهای ملی باید حفظ شود و هیچ دولتی نباید از این مرزها عدول کند. مقام معظم رهبری در سخنرانی آبان ۱۳۹۹ در کنار تقبیح جنگ اخیر بر همین سیاست اشاره کرده بودند. ایشان فرمودند: «این جنگ حادثه تلخی بود و منطقه را تهدید می‌کند. برای کشور ما نیز خوب نبود و هرچه زودتر باید تمام شود. مرزهای آذربایجان که به وسیله ارمنستان تصرف شده همه باید آزاد شود، حقوق ارامنه باید حفظ شود مرزهای بین‌المللی باید رعایت شود و دو طرف نباید به مرزهای بین‌المللی تجاوز کنند. تروریست‌ها هم نباید در مرزهای بین‌المللی ما، مستقر شوند». این جملات اساس دکترین سیاست خارجی ایران در زمینه مناقشه اخیر است و از سوی فرماندهان نظامی پیاده می‌شود.

در آن سو، باکو و ترکیه طرح دیگری در سر دارند. نقشه آنها تصرف سیونیک در یک حمله برق‌آسا، و توجیه این حمله در نظام بین‌الملل با موضوع «غرامت جنگی» است. باکو پرونده‌ای عریض و طویل برای گرفتن غرامت جنگی از ارمنستان نه‌تنها در ارتباط با جنگ سال گذشته بلکه در ازای تصرفات ۳۰ ساله در ناگورنو-قره‌باغ تهیه کرده است. سناریوی ترکیه و باکو بر این اساس است که پس از تصرف سیونیک، مدعی غرامت جنگی ۵۰ میلیارد دلاری شده و منطقه مزبور را به عنوان وجه‌الضمان این غرامت در تصرف خود نگه دارند تا جنبه‌ای حقوقی به مسئله داده و به علت ناتوانی ارمنستان از پرداخت آن مسئله را مشمول مرور زمان کنند. سپس با بازکردن مرز ارمنستان با ترکیه، پاره‌ای امتیازات اقتصادی به ایروان بدهند و به این ترتیب نظم تازه‌ای به وجود بیاورند.

دبیر کل حزب حرکت ملیت‌گرای ترکیه که شریک حکومت عدالت و توسعه است، سال گذشته به این سناریو توطئه‌آمیز اشاره کرده و پرده از نیت پنهانی برداشت که پشت پرده جنگ قره‌باغ بود اما این اظهار نظر در جنجال برآمده از جنگ به اندازه کافی بازتاب پیدا نکرد. همچنین ابراهیم کاراگول، سردبیر ینی‌شفق (روزنامه نزدیک به اردوغان) نیز در خصوص لزوم قطع مرز ایران و ارمنستان، نوشته‌ای جنجالی منتشر کرده بود که از قضا در ایران بازتاب زیادی پیدا کرد.

تا جایی که به منافع ملی ایران باز می‌گردد، چنین سناریویی علاوه بر جابه‌جایی مرزهای سیاسی، حوزه‌های ژئوپلیتیکی کشورمان را نیز مسدود کرده و راه ارتباطی ایران با دریای سیاه را می‌بندد و البته می‌تواند بخشی از سناریوی غربی برای محاصره کامل ایران و به انحصار در آوردن منفذهای ژئواکونومیک توسط حکومت‌های غرب‌گرا باشد. بدیهی است که یک قدرت منطقه‌ای نمی‌تواند چنین اجازه‌ای را به بازیگران بدهد و تنها تماشاچی ماجرا باشد.

اما آنچه که تا امروز از سوی جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته ماهیتی بازدارنده و نمادین داشت. ایران از طریق کانال‌های مختلف پیام خود را به حکومت باد کوبه رسانید و تلاش کرد از مجاری صلح‌آمیز مسئله را حل کند. با این وجود، تصمیم دیروز آنکارا-باکو برای رزمایش مشترک و تصمیم حکومت باکو مبنی بر اعمال محدودیت‌های جدید بر کامیون‌های ایرانی (ممنوعیت عبور و مرور در شب) نشان می‌دهد که پیام‌های سیاسی ایران به درستی ادراک نشده است و علی‌اف همچنان به دنبال رودرویی است. اگر از این زاویه به مسئله بنگریم، ممکن است ترتیبات سیاسی و امنیتی دیگری نیز علیه کشورمان اتخاذ شود که دامنه آن بسی گسترده‌تر باشد. در این صورت ایران چاره‌ای جز جلب نظر و اجازه ارمنستان برای ایجاد نوعی پایگاه در استان سیونیک ندارد. جمهوری اسلامی ایران برای پیشبرد اهداف استراتژیک خود باید بتواند به نوعی تکیه‌گاه در آن سوی ارس دست پیدا کند و ضمن استقرار نیروی نظامی، تضمین پایدارتری برای حفظ ژئوپلیتیک منطقه به دست آورد. البته برای کسب چنین موقعیتی، رایزنی‌های گسترده با برخی دولت‌های منطقه لازم است که باید از سوی نهادهای متولّی پیگیری شود در هر صورت به نظر می‌رسد این شیوه راه‌حلی بهتر از مانورهای دائمی در جنوب ارس است. ما با شمال ارس بیگانه نیستیم و حضور ما موازنه‌گر و تعدیل‌کننده سویه‌های جنگ‌طلبانه سایر بازیگران خواهد بود.